

2. Het nieuwe Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT)

2.1. Wat is de visie achter de nieuwe CNaVT-examens?

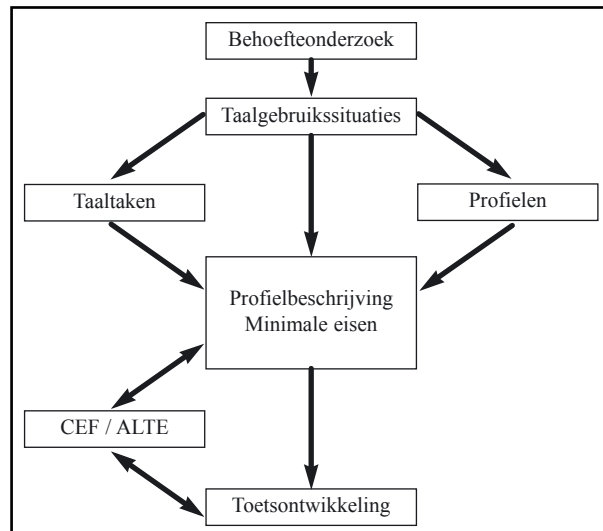
De nieuwe CNaVT-examens gaan uit van een functionele visie op taal: de examens meten of een kandidaat relevante dingen kan doen in het Nederlands; ze beogen een bewijs te leveren dat een kandidaat het Nederlands kan gebruiken. De ontwikkeling van deze nieuwe examens gaat niet uit van een analyse van het taalsysteem, maar van een analyse van taalgebruik. Met dit functionele uitgangspunt sluit het nieuwe CNaVT aan bij een internationale verschuiving op het gebied van taaltoetsing.

Wat mensen met taal willen doen of waarvoor ze taal moeten kunnen gebruiken, verschilt van individu tot individu. De situaties waarin anderstaligen Nederlands gebruiken, zijn vrijwel altijd verschillend en in die situaties worden andere talige eisen gesteld. Het nieuwe CNaVT wil rekening houden met deze verschillen en streeft in de examens een zo groot mogelijke contextualisering na. Dit houdt in dat er niet langer algemene taalvaardigheid wordt gemeten, maar dat er wordt gekeken naar de taalvaardigheid die nodig is om te functioneren in bepaalde domeinen en situaties in de maatschappij (bv. op de werkvloer, tijdens studies, in een hotel, enz.). Wat kandidaten met Nederlands moeten kunnen doen, zal de ene keer vrij makkelijk en de andere keer wat moeilijker zijn, maar het zal vooral ook van persoon tot persoon verschillen.

Het is natuurlijk niet mogelijk om voor elk individu een afzonderlijk examen te ontwikkelen. Wel kunnen taalgebruiksbehoeften gebundeld worden in een hanteerbaar aantal gebruikersprofielen. Een profiel is dan een geheel van situaties en domeinen in de samenleving waarin mensen in het Nederlands willen functioneren en waarin ze allerlei taaltaken moeten kunnen uitvoeren.

In een profielexamen wordt nagegaan of een kandidaat voldoet aan de taalvaardigheidseisen van het betreffende profiel. Het meet een bepaald niveau van taalvaardigheid binnen een bepaald profiel. Met het oog op certificering wordt enkel een eindniveau gemeten, niet de tussenliggende taalvaardigheidsniveaus : een certificaat dat zegt dat een kandidaat maar de helft kan van wat nodig is om te kunnen functioneren in een bepaald domein, biedt aan de buitenwereld geen relevante informatie. Toetsen die de tussenliggende niveaus meten, zeggen niets over het uiteindelijke functioneren van de kandidaat in een bepaald domein en leiden dus niet tot een certificaat. Tussentijdse toetsen zeggen wel iets over de stappen waarlangs een taalleerproces verloopt. Dergelijke toetsen kunnen leerders en docenten helpen bij het doorlopen en begeleiden van het desbetreffende taalleerproces en krijgen daarom een plaats in de toetsenbank (zie hoofdstuk 10).

2.2. Hoe is het CNaVT tot nieuwe examens gekomen?

In de verschuiving naar een functionele aanpak van taaltoetsing was het van het grootste belang om de taalgebruiksbehoeften van de kandidaten te kennen. Om te weten te komen wat kandidaten met het Nederlands willen en moeten doen, werd in 1999 een behoefteonderzoek uitgevoerd bij cursisten NVT en hun docenten (zie hoofdstuk 3). Dat onderzoek mondde uit in een overzicht van belangrijk geachte taalgebruikssituaties die konden worden ondergebracht in vier gebruikersprofielen.

Voor ieder profiel werd gekeken naar wat iemand met het Nederlands moet kunnen doen in de verschillende taalgebruikssituaties van dat profiel. De situaties werden met andere woorden geanalyseerd in taaltaken. Situaties en taaltaken boden de nodige informatie om de vier profielen in detail te beschrijven (zie hoofdstuk 3). De gedetailleerde profielbeschrijvingen vormen de basis voor de toetsontwikkelaars bij het uitwerken van examenopdrachten en bij het bepalen van de beoordelingscriteria. Docenten en kandidaten kunnen de profielbeschrijvingen gebruiken als basis en inspiratiebron bij de voorbereiding op de examens.

vingen gebruiken als basis en inspiratiebron bij de voorbereiding op de examens.

De taaltaken die kandidaten bij de examens moeten uitvoeren, sluiten zo nauw mogelijk aan bij wat men in de realiteit met taal moet kunnen doen. Adequaat reageren op een brief houdt in dat men de brief kan lezen en een antwoord kan formuleren. Iemand die een verslag van een vergadering maakt, moet tegelijkertijd begrijpen en opschrijven wat er wordt gezegd. In de realiteit gebruiken we verschillende vaardigheden vaak op een geïntegreerde manier. Ook in de examens worden deze zo geïntegreerd mogelijk getoetst en beoordeeld (zie hoofdstuk 4).

Om een vergelijking met andere examens en niveaubepalingen mogelijk te maken, worden de profielbeschrijvingen gesitueerd binnen het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader van de Raad van Europa (Common European Framework of Reference for Languages, Council of Europe, 2001, CEF) en ten aanzien van de niveaubepaling van de Association of Language Testers in Europe (ALTE) waarvan het CNaVT lid is (zie hoofdstuk 8).